

„EDINOST“

izhaja dvakrat na teden, vsako sredo in soboto ob 1. uri popoldne.

„Edinost“ stane:

za vse leto gl. 6.—; izven Avst. 9.— gl.
za polu leta 3.—; „ „ 4.50
za četrt leta 1.50; „ „ 2.25

Posamične številke se dobivajo v prodajalnicah tobaka v Trstu po 5 nov., v Gorici in v Ajdovščini po 6 nov.

Na naročbe brez priložene naročilne se upravištvo ne ozira.

EDINOST

Vsi dopisi se pošiljajo uredništvu v ulici Carintia št. 25. Vsako pismo mora biti frankovano, ker nefrankovana se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Oglasi in oznanila se račune po 8 nov. vs. v. in v petitu; za naslove z dobelimi črkami se plačuje prostor, kolikor bi ga obseglo navadnih vrstic.

Poslana, javne zahvale, čestitice itd. se račune po pogodbi.

Naročnino, reklamacije in inserate prejema upravištvo v ulici Carintia 28. Odprte reklamacije se proste poštnine.

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

„V edinost“

Primorski Slovenci in nov namestnik.

(Konec.)

Kakšen je in kakšen naj bi bil novi namestnik? Praška „Politik“ govori v nekem dopisu o izidu zadnjih volitev v Trstu ter prihaja do posledice, da je uže sedaj videti, da se misli naboljšanje tržaških razmer. Nov namestnik je izvestno sad teh volitev. Zasluga (?) njegova je neki, da je spravil v tržaško mestno zbornico lepo število „patriotov“, avstrijskim duhom navdanih mož.

Tako so govorila in pisala vsaj nemška in laška vladina glasila. Po končanih volitvah so se razni oficijozni bahali z zmago avstrijstva v Trstu. Kakšna je bila ta „zmaga“ povedali smo uže ob svojem času: — zmaga omahljivcev, mlačnežev; sad je bil to onega nesrečnega kompromisa, kateremu se menda tudi novi namestnik ima zahvaliti za svoje odlično mesto.

Volitve so končane. Kacih mož si je z njimi pridobila vlada, pisal je drugi dan po volitvah v okolici najstrastnejši njen nasprotnik „Il Piccolo“ rekoč, da se novozvoljeni poslanci sramujejo svojega avstrijstva ter da je Progreso smelo prišteva svojim pristašem. In vendar so hoteli nekateri krogi na Dunaju vgladati v izidu zadnjih volitev zmago avstrijskega četa v Trstu, videti so hoteli na vsak način belo kar je očitno bilo črno in v teh sladkih sanjah, v tem navideznem blesku, postali so bolj popustljivi ter imenovali namestnikom onega moža, ki je imel za to „zmago avstrijstva“ največ zaslug.

Vse je menda pa bila le halucinacija, od katere si mi Slovani dosti ne moremo upati. Od razumnih mož smo čuli zadnji čas obsodbo sedanjih razmer v Trstu in kritikovanje Taaffejeve spravljive politike, čije sin je tudi novi namestnik tržaški. „Gospod Rinaldini — piše Politik — ima vsakakor zaslugo, da je bil prvi povod preobratu naboljšanje sedanjih razmer

na Primorskem, kar je bilo gotovo jako težavno, kajti krivična načela Pretisove politike so še težala na vseh interesovanih duhovih in on je koj pri nastopu svoje službe začel pometa. Rinaldini ni Slovan, ni sposoben nobenemu slovanskemu jeziku, pri vsem tem si je pa pridobilo simpatije in podporo Slovanov njegovo slovanoljubno ali recimo pravilno in nepristransko vedenje in nadejamo se, da sprevidi tudi obupne politične razmere v okolici, kjer slovansko ljudstvo ječi pod okrutno lahonskega magistrata kot okrajnega političnega oblasti; te žalostne razmere bode gotovo gledal, da zboljša“.

Uže zgoraj smo omenili naše žalostno stanje v okolici in mestu. Navzlic očitnosti tega žalostnega položaja tržaških okoličanov; navzlic resnici, da se okoličan na magistratu smatra za surovega „ščava“, da se mu v obraz smeje, ako se drzne govoriti v svojem jeziku; navzlic istini, da o slovensčini tržaški lahonski magistrat noče niti slišati ter da z zagriženimi slovanskimi sovražniki progressovci skupno delujejo v uničenje tukajšnjih Slovencev isti konservativni „patrijotje“ — zasloba sedanje dež. vlade, — navzlic vsemu temu drzne se tukajšnji nemški poluuraadni list „Triester Zeitung“ javno zanikati trditve „Politik-e“. Vse mu je lepo, vse dobro, ni treba nikacega zboljšanja.

Ali, nemška in laška oficijozna gospoda: — ako je uže vse tako dobro osnovano; ako so razmere res tako cvetoče; ako se vam zdi, da se nikomur krivica ne godi: — čemu novega namestnika? čemu premembe politike? Ostati bi bil moral Depretis in njegova pogubna načela.

Cesarjevo modro oko se je pa samo prepričalo o pogubonosnem političnem sistemu na Primorskem. Laška stranka je brezmejno vladala ne ozirajoč se na slovansko večino. Vršili so se dogodki, koji neso bili samo Trstu v nečast, ampak vsej državi. Par reakcionarjev navdanih z pan-

lahonskimi in očitno iredentarskimi — izdajskimi idejami delalo je v Trstu javno menenje. Tukajšnje reakcijsko častnikarstvo upljivalo je moglo na pravejšje ljudstvo, koje se je deloma navzelo protiaustrijskih nazorov. Posebno se je to videlo pri neizkušeni mladini, čije ideali so segali daleč tja čez veliko lužo, v deželo „polente“. Iste protiaustrijske ideje so se zanesle tudi v druge primorske kraje, kjer so tihoma klile in po nekod uže cvetele.

Res venerunt ad impossibilia — nemožno je bilo še dalje enako stanje, radi česar je ob pravem času prišel — pad ali odpoved prejšnjega namestnika.

Iste razmere trajajo deloma še sedaj. Gospoda v Trstu še noče misliti na spravo; v Istri je slovanskim poslancem, ki zastopajo večino isteskega prebivalstva, nemogoče dlje časa ostati v deželni zbornici radi nestrpeljivosti in skrajnega strankarstva italijanske manjšine, ki je z infamno bezobraznostjo uničevala izvolitve slovanskih poslancev, celo onih, koji so bili voljeni jednoglasno.

Isto in še slabše dogaja se v Trstu, kjer lahonski magistrat na vse kriplje deluje na to, da ohrani okoličana nevednega in neukega vsiljevajoč mu laške šole, ter ga polagoma potujčevajoč. Vsakovrstne spletke in nesramnosti služijo laškej gospodi, da svoj cilj doseže. Bije se zakonom v obraz ter učinja vsakovrstnih nepostavnosti in krivic, da se le služi laškemu molohu.

Širjenje italijanstva v Trstu in na Primorskem sploh — mej slovanskim ljudstvom, gotovo ni vladi v korist, kajti z italijanstvom kipi se odpadništvo, beznadžajnost in protiaustrijski čut. Slovani učinjajo na Primorskem večino, pri vsem tem se jim pa pravice kratijo. Naj bi si zapomnil novi namestnik, da se Slovani je vladanje na Primorskem lahko, proti Slovanom pa silno težavno. Primorski Slovani bodo brez dvojbe prvi

podpiraleci novega deželnega namestnika, ako bode isti uvaževal njih število, potrebo in važnost.

Sožalnico

je izročila deputacija petih mož vrlemu rodoljubu dr. A. Gregorčiču, v katerej lepo število upljivnejših volilcev izraža svoje zaupanje vrlemu gospodu in sožaljenje na neosnovanih, strastnih in hudobnih napadih dr. Mahniča in njegove garde na tega odličnega moža. Tega nesebičnega, vstrajno delalnega in požrtvovalnega moža, čigar srce žarko bije plemenitih čutov do naroda in njegovih svetinj: vere in narodnosti, strastno napada novi goriški askeptični prorok dr. Mahnič, čigar obzorje ne sega skozi njegovo celico temveč se giblje mej štirimi tesnimi zidovi; čigar neumestno „modrovanje“ stika povsod le hudobijo, bahatost, šopirnost, nevero, liberalizem in vsakovrstna druga zla; čigar očito črnogledje in duhomorna kritika hoče vse pokončati ter na podrtjih samooblastno vladati in kaznovati — isti Mahnič razglašuje svojega sodruga, doktorja bogoslovja in učitelja na istem zavodu, kjer vlija srd in strast dr. Mahnič svojim potrpežljivim učencem v srce — liberalcem! Vsakemu treznomislemu človeku se mora v srce gabiti enaka prenapetost in enako črnenje, sumničenje in udrihanje po osebi, ki drugoga si ni v svesti nego, da je nesebično in brez nikake dobičkaželjnosti služila svojej domovini učec narod ne le verskih resnic, temveč skrbeč tudi za zboljšanje njegovega gmotnega stanja s tem, da se mu pridobé zajamčenemu na rodne pravice. Kje ste pač pustili, gospoda Mahničevalci, najglavnejšo kristijansko čednost, katera mora biti podlaga vsem krščanskim naukom: — ljubezen? „Z milobo in krotkim karanjem“ piše papež Gregor Veliki škofu iz Terracine „treba prepri-

PODLISTEK.

Reguljčev Tone.

Spisal Ivo Trošt.

(Dalje.)

Stara dva sta na „kofetu“ kočjo zapila ter se spravila v „boljšo deželo“ k Janezu v Trst, z njima je šel tudi dvanaestletni dečko Tone.

Z Notranjskega je kupčija v Trst precejšna. Ljudje hodijo vsak teden tja in nazaj, tudi po dvakrat. Obilo naših ljudi preživlja se v Trstu. Mariskatera brhka deklica najde v velikem trgovskem mestu srečo, a ne po prvotnem uzoru svojem, po načrtu zlatih gradov mladostnih let, mariveč živi zadovoljno in srečno pod streho preprostega delalca — Slovenca, spoznavši, da je v velikem mestu vse le slepilo oči, slepilo srca in zdrave pameti. Mnogo mladeničev, žalibože, vrže se v tok, kjer plava večina vrtnikov istodobnih in s časoma se čute bolj tržaškimi kot pristni tržaški „bagabund“ sam. Da, da, Slovenci imamo še preveč zmožnosti v posnemanju sovražnih nam tujcev.

Ljudje redno hodeči v Trst videvali so Toneta večkrat, a čedalje v slabejših družbah. Strije Reguljčev se je baje bolj trdno oprijel kopita ter krpal starino, njegova žena je pa, dasi stara, lazila okolu in pomagala po hišah. Sila kola lomil!

Kakih šest let pozneje sedel je Reguljčev Tone zopet kakor v otroških letih svojih na ognjišču neke hiše v svoji rojstni vasi. Molčal je, zrl v žerjavico in se plaho oziral. Oči je imel motne in krvave. Poznalo se mu je, da je malo spal in da je lačen? Gospodinja ga vpraša: „Tone, kaj ti pa je?“

Oh, teta, (na Vipavskem je to v navadi) slabo, slabo!

„Vender kaj?“

Ne smem praviti.

„Zakaj ne?“

Žandarji me iščejo.

„Joj, kaj si pa storil, kaj si pregrešil, Tone?“

Zaklal sem nekoga v Trstu.

„Oh, Tone, zakaj pa?“

Tepli smo se! —

Dve uri pozneje je Tone uže korakal s „častno stražo“ proti Trstu. Ljudje ga neso več videli nekaj let. —

Na svetu je uže tako, da je jedenkrat v letu pomlad, jedenkrat poletje, potem jesen in za njo zima. V človeškem življenju vidimo isto graduacijo. Jedenkrat je človek dete, potem deček, fant in mladenič, na to mož in naposled starček. Vse to pa gre bolj po časi kot v jednem letu. Mine včasih tudi osem do devet križev let, prej ko je varijacija človeškega življenja na koncu. Vsak letni čas pa mora priti na vrsto. Zato je istinita trditve, da če človek mlad ne znori, pa star. Seveda s tem narod ne misli menda naravnost one duševne bolezni, ki se zove blaznost, marveč nek poseben čas, ali če hočete „kričičen čas“, ko se kdo misli ženiti.

Naš Tone, kot človek vseh muh poln, ni čakal, da bi šele star znorel. Začel je to stvar zgodaj. Domačini so ga videvali v Trstu skoro vsak večer sprehajati se po manj javnih ulicah z neko stvarico, o koji so trdili, da je ženska. Kako sta se spoznala, menda še sama pravo ne veda. Mislim pa, da je ona iskala „ljubčka“ in on „lubico“, ker fant brez ženske se še postavljati ne more. Tako neki sta se dobila in zvalila. Ona je bila prav snažno dekletce, Kako se je

zagledala v Toneta, ki ni bil lep naravnost rečeno, tega ne vem. Prišlo je tako pa je. Kdo je prej razodel svojo ljubezen, to so neizvedljive tajnosti; gotovo pa je, da se tudi v takih krogih sklepajo prijateljstva in ljubezen, če uže ne na življenje in smrt, pa vsaj za krajši obrok.

Tone je o takih prilikah pušil obligatno cigaretko, ona mu je pa visela na roki ter ščabljalala raznoternosti na uho, kar se je njemu in menda tudi njej zdelo strašno zanimivo. O čem so bili ti pogovori, tudi ni možno dognati, razven če sklepamo z občenosti na individualnost, namreč, da se čevljar meni o kopitu in čevljih, ljubimci pa o ljubezni, srcu, srčkah in drugih, večinoma abstraktnih pojmi. Torej sta naša človeka govorila na takih večernih sprehodih o ljubezni.

Pride jesen. Stara krošnjarka in malsarka P... ka prinese iz Trsta vest, da Tone ne hodi več s „svojo“ po mestu, marveč da se je njej primerila neka mala sitnost. Ta novica se je tako raznesla, kakor da je tresčilo v zvonik. Vsak je hotel vedeti kaj in kako, vse podrobnosti, malenkosti, kakeršne tudi ne morejo v okvir naše povesti. Neizvedenci in sploh vaščani s

čevati brez vere ter jih ne odvajati od vere z pretinjami in strašenjem. Ako dr. Mahnič v svoji duševni pohabljenosti res vidi uže v vsacemu človeku, ki ni še nje mu podpisal zaupnice, brez vere a (kajti v enacem smislu rabi on besedo „liberalce“) naj bi vsaj pustil odsevu nebeške sestrice — ljubezni, da prodré v njegovo tesno osrčje ter mu oblaži nekoliko njegovo — robotost s katero, — čeprav visoko omikan in prefrigan v naukih dlakoečnega izvajanja — vidi celo v svojem lastnem bratu-duhovniku dr. sv. pisma, in profesorju bogoslovja strastnega nasprotnika katoliških nauk in vere — črne liberalca! Saj vendar ni bil liberalce dr. A. G. ko je slovensko ljudstvo zastopal v deželni zboru, ko mu je pridigal iz lece, ko mu je v spovednici odpuščal grehe ter ga navajal h krepostnemu življenju, ko je izrazil v javnej seji deželnega zbora udanost sv. Očetu papežu in presv. cesarju ter se sploh blagovoljno brez posebnih namenov in želj žrtvoval za slovensko ljudstvo. Na enake neomadeževane značaje mora pač biti katoliško ljudstvo in ista sv. katoliška cerkev ponosna — patentovani goriški katolik pa ga šteje mej liberalce — brezverce! Kdaj pač pride strto se mu kolesce v možganih v pravi tir? Naj bi vendar veleučeni gospod doktor bogoslovja enkrat spregledal ter uvidel zijajoč propad, kamor dovaja „katoliško idejo“ na Slovenskem ter pogledal nekoliko tudi pred svoj prag: pometel namreč velikansk kup smeti ki leži na temu. Je-li dr. Josip Tonkli res uzor katoličanstva v čigar obrambo je zostril dr. Mahnič svoja „katoliška“ bodala? Ali je vredno, da se učitelj pravega katoličanstva zavzema za človeka, čigar prejšnje in morda tudi sedanje življenje se najbrže ne sklada do pičice ali morda celo nič z nauki, katerih razširjevalka je sv. katoliška cerkev in glavni njen slovenski pretresevalec in branitelj dr. Mahnič? Je-li vredno, umestno in v smislu Kristovega nauka, da se katoliška vera rabi kot orožje proti vsemu narodu v obrambo jedne osebe? Marisikako drugo prašanje bi lahko stavili, ali proti prenapetosti in strasti — nema sredstev.

Ein einzig böses Weib gibt's höchstens in der Welt.
Nur schade, dass ein jeder es für das seine hält.

Slično je tudi z Mahničevimi „liberalci“! Z mirno vestjo podpisemo „sožalnico“ g. dr. A. Gregorčiču ter kličemo njegovim vrlim somišljenikom: Slava!

takim duševnim obzorjem, kakeršno se vidi s hriba za hišo, čudili so se, kako je sploh to mogoče. Žene in dekleta bi bile rado njo poznale, možki so pa ugibali, kaj bo zdaj. Jako čuden zaključek vsem tem ugibanjem bil je Tone sam, ki je prišel v rojstno vas po — hm, po kaj? — po oklice. Seveda je nekaj dni le tako vohal okolu županove hiše ter obaraval, kako bi se dalo županu izviti iz rok ženitbeno oglasnico, ker je bil oče župan v tej zadevi jako strog. Tone je bil res — morda prvi-krat v življenju v zadregi, kako bi se lotil prekočljive zadeve. Zvedši, da ne gre, misli si Tone „aut-aut“ ter stopi možki, kakor je le on znal, odločno pred župana. Vrli možak posvari fanta najprej mirno in pametno, ko pa Tone le dreza in dreza, da bi dobil, misli si občinski predstojnik v svojem dostojanstvu: kar je preveč, je pa tudi nezdravo, pograbi palico in — Tone je moral gledati, da jo za krajem popiha iz opasne občinske pisarne, da ne dobi kake drugačne zglasnice.

Še dva ali tri dni se je potikal Tone po koteh in ognjiščih rojstne vasi, potem jo je pa zopet ubral v Trst. V tem času je „njegovo“ uže Bog rešil otroka, in oba sta bila tega vesela, premda je Tonetu vedno sililo na jok, ko je to pripovedoval.

Politični pregled.

Notranje dežele.

Vprašanje o Husovi spominski plošči na novem muzeji v Pragi se je jako razširilo. „Vaterlan“ se vedno piše o tej stvari ter strastno napada Mladočehe, katere nazivlje „Novohusite“ očitajoč jim, da goje in širijo sovraštvu proti katoliški cerkvi ter da zapeljujejo češki narod, da bi prestopil v pravoslavje. „Politik“ prav dobro zavrača klerikalno glasilo trdeč, da se plaši pred strahovi, katere si je vobrazilo v preživej svojej domišljiji. Vseh teh nevarnosti, pred katerimi dobri „Vaterlan“ svari Čeha ni, na pravoslavje nikdo ne misli. Da se pa vsak Čeh s ponosom spomina slavne Husitske dobe je čisto naravno. Ta ponos nema pa prav nič verskega ampak čisto naroden značaj. Češki narod, ki je sedaj prisiljen igrati le podrejeno ulogo, ozira se s tem večjo pieteto na ono slavno preteklost svojo, v katerjej je hrabro zmagovito odbijal napade cele Evrope. Ta spomin se ne da iztrgati iz čeških src in pametni politiki, bi „pač morali računati z njim. „Moravska Orlice“ piše v uvodnem članku o interpelacijah Plenerjevih ter pravi, da so te namerjene v prvi vrsti v Pešto in v Berlin, od koder pričakuje „zjedinjena nemška levica“ pomoči. Čisto naravnim potem so Nemški liberalci zgubili vlado v državi, sedež se jim toži po tej zlatej dobi, ko so oni gospodovali in priborili bi si jo radi tudi s prusko in madjarsko pomočjo. Prusi so jim tudi na službo. „Nord. Allg. Ztg.“ oficijozni nemški list bavi se z interpelacijami gospoda Plenerja ter ostro obsoja delovanje češkega deželnega zbora, o katerem pravi, da je nezakonit in okrnjen zbor ter da bi zakoni, katere sklepa ne smeli biti veljavni, ker so baje samo Čehom v korist. „Politik“ in drugi češki listi zavračajo nemškega oficjoza mešajočega se v naše notranje razmere ter se vprašajo, kaj bi neki rekli gospodje pruski oficjozi, ako bi se hoteli mi vpletati v njih ne posebno zdrave odnošaje. Kaj bi rekli Prusaki, ako bi začeli naši listi pretresati njih kruto in brezozirno postopanje s Poljaki na Poznanjskem, s Francozi v Alzaciji in Loreni; s socialisti in drugimi Bismarku in vladi nepovoljnimi elementi? Nemec in žid mislita, da jima je vse dovoljeno na svetu.

Madjarska opozicija je čedalje bolj razjarjena proti ministru predsedniku. Iranyijeva stranka bi ga rada še do Božiča vrgla. 3. t. m. imela je jako važno sejo, v katerjej se je razpravljalo tudi vprašanje o obstrukciji parlamenta. Opo-

Ker ljubimke ni mogel osrečiti z zakonom, torej sta se morala ločiti. On sicer ni bil za ta predlog, a njegova „Dulcinea“ je zahtevala odločno. Tone se je ločil tudi od Trsta in od vseh njegovih udobnosti in zapeljivosti ter prišel delat na deželo. Ker je pogostoma menjaval gospodarje, godilo se mu je slabo. Delati pa tudi ni znal, osobito poljedelstvo mu ni šlo ročno od rok. Bil je šele nekaj preko trideset let star, ko se mu je videlo, da nema nikakih želj več, vendar mu čelo ni bilo nikdar vedro. Da bi se s pohajaštvom ložje preživljal, jel je zadnje čase hoditi na tuje. Vsako leto nabral si je zvezek lovorja v perju in zrnju ter potegnil strani, vsako leto je prišel s „častno“ stražo domov. Ko se je poslednje leto napotil v tujino, ni se več vrnil. Rekli so, da je umrl.

Bil je prijazen jesenski večer meseca avgusta. Nikdar ga ne zabim. Luna je prijazno sijala na počivajočo naravo, nočna tišina dihala je nepojmljiv slad potniku v lice. Bival sem na počitnicah pri svojem tovarišu in pobratimu v tržaški okolici. Tisti dan sva obiskala neke tovariše za „Vrhom“ ter se vračala prav zadovoljna in drug družega prisotnosti vesela proti domu po tako zvani „stari cesti“, kjer so

zicijonanci so rekli, da ako ostane Tisza tudi po božičnih praznikih na svojem mestu, da se mora opozicija posluževati vseh postavnih sredstev, da ga vrže ter se celo obstrukcije ne vstrašiti. Državnega proračuna je še 1600 točk na dnevnem redu, opozicija naj bi za vsako točko zahtevala glasovanje po imenih, s tem bi bile razprave nemogoče, proračunska debata, bi ne izvršila nikdar. Proti tem predlogom so vstali prvaki opozicije in najskrajnejši radikalci so umaknili predlog. Opozicija bode razgrajala po starej navadi v državnem zboru in gospod Tisza bode tudi po starem svojem običaju gospodoval v deželi.

V hrvaškem saboru sprejel se je zakon o odkupu regalij. Pisačić je predlagal naj se odpravijo regalije, ne da bi se komu zato plačala kaka odškodnina. Brlič je stavil interpelacijo, v katerjej povdarja škodo, katero bode trpela zlasti granica po odpravi regalij. Umril je dr. Šuhaj. Pokojnik je bil glavni sodnik kr. ogrske kurije, član jugoslovanske akademije itd. Dr. Šuhaj je bil najprej profesor rimskega prava na zagrebški pravnej akademiji. 1861. l. bil je izvoljen v deželni zbor ter koj pristopil k pristašem zveze z Ogrsko. Po vojski 1866. l. bil je on glavni zagovornik te ideje ter je šel kot član posebne deputacije v Budapešto in na Dunaj, da izdela posebno „instrukcijo“ o zjedinenju Hrvatske z Ogrsko. On je bil jako nadarjen in delaven in je največ storil zato, da se je ta nesrečna ideja izvršila. Ker je bil znanstveno temeljito izobražen spoštovali so ga tudi politični nasprotniki.

Vnanje dežele.

V srbski skupštini je odgovoril finančni minister na interpelacijo popa Spasića o delovanju prejšnjega finančnega ministru Rakića. Minister je rekel da je Rakić v treh obzirih grešil. Prvič ker si je izposodil 10 milijonov mesto 5 za kolikor je bil pooblaščen drugič, ker je izdal en milijon brez pooblastila in tretjič, ker je na isti način oddal tabak v druge roke. Na zatožno klop se ga pa ne more posaditi, dokler ne dobi vlada dovolj podprt predlog. Občinski zakon je uže potrjen.

Na Nemškem prete uže zopet novi štrajki. Delavci v celih deželah groze ustaviti delo, ker se jim gode krivice, a vlada ne misli ni najmanje ustreči njih zahtevam. Nakateri vodje delavcev se ustavljajo tej nakani, ter svare delavce naj ostanejo pri delu, a teh je baje melo in lahko se pripeti, da se štrajk razširi po celej državi, kakor so grozili delavci uže lansko leto.

Italijanski ministerski predsednik Crispi je zopet enkrat pred zbornico

bivali mojega prijatelja roditelji. Hodeča mimo „obeliska“ ustavila sva pogovor nehote ter opazovala prekrasni prizor — razsvetljeno mesto. Zdaj pa zdaj vshlapel je iz prsi vsklik: „O, kolika krasota!“ Lučica pri lučici, vse mrgoli, vse se blišči, morje ima ob mestnem bregu goreč pas, v svetilniku se vrteča luč je pa šele prava lepota. Zdaj zadene svetloben trak tudi najino mer, in zdelo se nama je, da je ves zaliv v blestečem sijaju. Na uho udarja mestni šum kot daleč vršča nevihta. Okolica pod nama je pa tako idlično tiha, kakor bi naju hotela spominjati svoje skromnosti in mirne samozadovoljnosti. Človek nehote primerja: Tam velikomestni lesk, velikomestne spleške, komplimenti in druge etične formule, lažnjiva prijaznost in neodkrito sovraštvu, tukaj pa ljubezniva priprostost, odkritosrčnost in domačnost. Tam velikomestna koketa, hlepeča le po bogastvu, lišpu in izkazovanju brez srca in občutka, tukaj pa ljubezni vredno odkritosrčno slovensko dekle, ki ima le to na jeziku, kar ji velevala sree, in le to v sre, kar govore usta in nesumljivo pričajo nedolžne oči. Ne pozna zvijače, lokavosti in hlimbe, ker je še ni osmodila „moderna“ omika meščanska.

(Konec prih.)

in celim svetom priznal, kako napačna je bila njegova politika proti Franciji. Misli je, da če ima v žepu zvezno pogodbo z Nemčijo, da lahko Francijo izziva, kakor mu drago. V tem napačnem svojem mnenju je napovedal Franciji gospodarsko vojsko, ker ni hotel skleniti z republiko trgovske pogodbe ter je vrhu tega upeljal za Francozko še diferencijalne tarife. To dvoje je prizadalo Italiji neizmerno škodo na polju trgovine, obrti in poljedelstva, Francija pa ni vsled tega prav nič trpela. Gospod Crispi je sedaj tudi to spoznal ter odpravil diferencijalne tarife. V zbornici so se začeli oglašati poslanci, ki so mu ostro očitali njegovo Franciji sovražno politiko. Crispi je bil prisiljen po vseh teh lekcijah napeti druge strune in je tako rekoč izjavil ljubezen Franciji. To pa ne preči, da bode veliki prijatelj Bismarkov tiral še nadalje svojo staro za Italijo pogubno politiko, dokler Italije popolnoma ne uniči. Še le ko bodo Italijani v gospodarskem obziru popolnoma pod nič, se jim oči odpro — a tedaj bode prepozno. V italijanski zbornici je znani irredentarski poslanec Imbriani stavil interpelacijo zaradi izteranja irredentovskega novinarja Ullmana iz Trsta. Ullman je bil sodnik tukajšnjega irredentovskega glasila „L'Indipendente“ ter je bil zaprt z drugimi sodniki vred. Pravda je bila na višje povelje sicer potlačena, a žida Ullmana so vendar porinili čez mejo v blaženo njegovo Italijo. Crispi je Imbrianiju odvrnil, da na tako interpelacijo nikdar ne odgovori. Imbriani je to interpelacijo umaknil.

DOPISI.

Iz Kontovelja-Proseka 5. decembra.
(Dalje.) Volitve so dokončane. Ako bi se bil kdo od nas prej oglašil, dejali bi oni zloglasni rogovileži, naši nasprotniki, da hočemo s tem navesti vodo na svoj mlin. Ne bodem sejal na dolgo in široko propagande, niti ne bodem pridigoval, kaj naj bi imel storiti ta in oni in kaj naj stori v bodočnosti. Jaz hočem le na kratko povedati, kako so se vršile pri nas ravno kar dokončane volitve, ali — bolje rečeno — kako se je godilo v taboru naših protivnikov.

Teden dni in še več pred volitvami poslal je preuzvišeni g. S. Prašel, slavni kontoveljski capovilla — nekdanji najiskrenejši narodnjak in rodoljub — svojega udanega slugo, poljskega čuvaja od hiše do hiše, da pribori slavno zmago svojemu preljubeznivemu izvoljencu, katerega pa — žalibog — še do danes ne pozna. Da je poljski čuvaj grozno slabo spolnil svojo misijo, o tem vam ni treba praviti, ker menim, da vsakdo dobro pozna Kontoveljce, izvzemai peščico vma-zanih pijavcov. Kaj pa v Proseku? No, tukaj je piquet v večem številu pod vodstvom preslavnega — oprostite, da ne dobim naslova, s katerim bi zamogel dovolj povišati njegovo častno osebo — pod vodstvom preslavnega prvoboritelja g. Kukca. Ta začel je za rana razprostrati svoje moči v svojej provinciji. Uže pred mesecem dni počel je počasi — kdo ne pozna počasnosti njegovega rodu in kdo bi mu zameril, da je uže tako zgodaj začel ozirom na svojo naravo — počel je počasi pohajati svoj delokrog, sam kot glavna delujoča moč in inšpektor, njegovi pajdaši pa — recte asistentje — poljski čuvaj, listonoš ek, dacar in drugi njemu služeeči organi, kot požrtvovalni in po moči delujoči faktorji. Delali so na vse pretrge, napeli vse svoje moči. Skrbeli so pa tudi za svoje podanike. Eden dobil je liter vina, drugi „frakelj“ žganja, tretji se je zadovoljil z oblubo in — vsaka stvar koristi. Bahovega svetišča (trebuha) ne sme se — meni nič, tebi nič — kar tako zapustiti in zavreči. Delali so, borili so se. Priborili so, kar so. Vse to je

blagim možem (?) dovoljeno. Le agitujete, le dolajste! Kdo bi ne? Da pa preslavni Kucec zmerja in insultuje uboge ljudi na javnej cesti, da jim preti, da jim glavo razbije, v tem delokrogu, slavni capovilla, najde se kdo, da ti nohte prestriže in ti drugače pokadi. Možno, da bi ne škodovalo.

„A kje so mi prijatelji?“ praša se nekje naš Erjavec. „Kje je ona svet podpirajoča sila? Srce me boli videti jih. Nezvesti uzorom svoje mladosti, zadušivši v sebi vse blage čute, ki vežejo človeka na dom in rod, služijo samo svojemu trebuhu, vklanajo se surovemu vspehu. In še več. Prodali so se tujcu za birača. Sin tepe svojo mater. O, kako to boli, kako to skeli!“ Tako nekako naš Erjavec. Kakšne baže ljudi pa nam je hotel označiti s temi besedami? Kaj je človek, kateri služi svojemu trebuhu in se je prodal tujcu? Človek, kateremu je trebuh Bog in kateri je popustil svoj narod najbrže zaradi tega Boga in se zaletel tujemu v naročje, tak človek je renegat, izdajalec naroda, izdajalec svojih lastnih bratov, svoje lastne matere, izdajalec svoje lastne krvi, svojega lastnega rojstva, izdajalec svoje lastne domovine! Gida, ognjusna beseda izdajalec, kaj ne?

Oglejmo si ga malo natančneje. V majhni, revno opravljeni sobici sedi starec. Utopljen je v misli in — kakor se mu vidi — ne vgažajo mu te misli nič posebno. Maje z glavo. Na umu mu neso navadno vsakdanje prikazni, tarejo ga marveč duha spomini, grenki spomini, katerih bi se on jako rad znebil. A ti spomini, ti grozni spomini silijo mu v glavo v večem in večem številu, z večjo in večjo močjo. Sivec uvidi, da je brezploden ves trud, da zatre spomine prešlih dni.

Sam se posili, da pomore na površje tem strašnim spominom, dasi ve dobro, kako hudo bode mu délo to, kakega vpliva mu bode na dušno stanje, kako mu bodo krvavele zopet rane, katere so po njega misli uže davno zaceljene. Vstane starec izza mize in jame tavati po sobici. „V večeru življenja sem“, mrmra pred se, „dobro vem, da so mi dnevi šteti, da jih morda celo lahko seštejem na prste. Nekaj dni še, in reklo se bode: „ni ga“. Oh, strašna misel! Zato bi bilo dobro, da se ozrem enkrat na prejšnje življenje, da zračnim vsaj enkrat sam se seboj, predno me ponesó. Starec postane za hip in se zamisli. Daleč, daleč nazaj misli se prestavljenega — v zlato dobo otročjo. Čuti se srečnega brezskrbnega otroka v rojstni hiši. Starec misli in misli nazaj, toda posamezni dogodki blaženih otroških let nočejo mu nič kaj jasno pred oči, zdi se mu marveč, kakor da so obdani z meglo, vidi se mu, kakor da gleda se slabim, zaprašenim daljnogledom v daljavo, katera se mu rasprostira pred očmi kot motna, nejasna slika. O, saj je veliko bolje za te, reva stara, da te je pustil vsaj tu spomin na cedilu, da ni treba, da požreš toliko grenkih slin, ki bi je brezdomno, da se ti razvraté pred očmi vse srečne urice, vsi rajski trenutki nežne, otroške dobe! Voruj, starec, to bi bilo tebi preveč muke! Glej jo solzo, kako ti leskeče v zasušeni očesu ko zreš le eno samo sliko iz one dobe, sliko svoje matere. Kdo bi se ne zjokal, tarnal, če se domisli ljube svoje matere? O, kako sem jo ljubil! Oj, mamica, draga mi mamica, kje ste? Vidite li te solze, znak moje ljubezni do vas? Se li še spominjate presrečnih ur, katere sva prebila skupaj? Vaše skrbno oko bilo je vprto le v meno in vsaka želja se mi je izpolnila, da ste mi jo le brali v očeh. In kako vam je povrnil sin vaše dobrote, kako plačal vaš trud?!... Dalje starec ne more. Preveč ga je vzburl spomin na lastno mater. Solzé zalijó mu oči, te vedno suhe oči. Revež trpi veliko bol. Zgane se. Pogled mu obvisi na steni. Kaj motri starec tako pomenljivega?

On zatre sliko, sliko svojega dose-danega življenja. Zatrepeče starec, kakor da ga je vpičil gad. „Oj hudo, mi je hudo“, dè z bolestnim glasom, neso morda le sanje, kar mi je prišlo ravnokar na um? O ne, žal, da je le gola resnica! „Uh, strašno!“ zavpije obupno starec. „Kako je to, da se mi ni odhrla dosedaj zemlja pod nogama? Prisel sem nekdaj zvestobo narodu svojemu, napival domovini v krogu prijateljev. Obljubil sem svečano, da ostanem zvest narodu svojemu, obvezal sem se, da stopim kedaj mej boritelje za njega svetinje. Zatajil sem narod, izdal sem domovino. O, da me ni takoj zemlja požrla! Zapustil bom ta svet, stopil pred Božjega sodnika: proklet po svojih prijateljih, proklet po svojem narodu, proklet po blagi mi materi!

Iz Sv. Lucijske županije dne 3. decembra. [Izv. dop.] Sprejmi draga „Edinost“ par vrstic v svoje predale. Spregovoriti hočem par besedic o stvari, ki provzročuje sedaj toliko hrupa in krika. Ne bom izražal le svojih lastnih misli temveč povedal bom kaj misli splošno vse tukajšnje ljudstvo — o goriškem prepiru, ki se je vnel pri poslednjih volitvah v deželni odbor, med našimi veljaki. S tožnim srcem gleda vsak pravi rodoljub ta kavsanje med osebami, na katere smo se dozdaj ozirali kot na svoje vodje katerim smo popolnoma zaupali, ter bili o njih uverjeni, da ne delujejo iz sebičnih namenov, temuč iz prave ljubezni do naroda svojega. In zdaj? Oni možje ki bi imeli svetiti s svojim vzgledom nam prostakom, kateri bi ga z besedo in dejanjem imeli napeljavati k edinosti, po geslu našega presvitlega vladarja, oni možje sejejo zdaj prepir in strankarstvo mej prosto ljudstvo, grdiyo prave narodnjake, in delalne može ter se smešijo pred našimi narodnimi nasprotniki odvrtajoč slovenskega občinstva zaupanje od sebe. Toda še žalostnejše nasledke bodo imeli ti prepiri!

Kakor veljavni krogi tako tudi se prosto občinstvo deli v stranke, katere se potegujejo vsaka za svojega voditelja. Oh nesrečni podedovani greh slovanski! prokleta nesloga! Zdaj ko bi goriški Slovenci najbolje potrebovali sloge med seboj, pa se rodi ta nesrečni prepir. Prašal bi onega gospoda, ki je dosegel odborniško čast; ali je delal za to iz svojega rodoljubnega prepričanja? Ali ga je vodila zavest koristiti svojemu narodu? Pravi rodoljub, in možak, ne bode se prizadeval da bi le sam imel veljavo pred svojim narodom, ampak z veseljem pozdravi vsako novo moč, ki se pridruži njegovi četi.

Pravi rodoljub ve, kedar stopi na politično polje, da tu ne rasejo samo lepo dišeče vijolice, ampak tudi grenki pelin in bodeče trnje. Zatorej se ne bode splašil ko pride do trnjevega plota, obrnil se in vse popustil. Pravi rodoljub se ne bode vstrašil naj tudi treska in gromi okolu njega, temveč imel bode vedno pred očmi le svoj trpeči narod ter bil pripravljen žrtvovati zanj vse svoje moči! Kako je pa pri naših goriških veljakah?

Pred leti govorila je „Soča“, kar je zinila, prav iz dna sreca našem občinstvu. Potegovala se je krepko za naše pravice proti našim narodnim nasprotnikom, in občinstvo jej je popolnoma zaupalo. Kako pa zdaj? Stara „Soča“ zastopa sedaj neke čudne nazore, in dobromisleči ljudje jej ne morejo zaupati. Ustanoviti se je moral drugi list, kam pridemo po tej poti? Dosedaj ko je še vladala sloga med goriškimi Slovenci, ustavljali smo se komaj lahonski predrznosti. Kako se bomo pa zdaj?

Ti prepiri imeli bodo raznih slabih posledic, katerih bi gotovo ne bilo treba.

R.

Domače vesti.

Predsedništvo političnega društva „Edinost“ naznanja, da bode imelo odborovo sejo v nedeljo dne 15. t. m. ob 10 uri predpoludne v prostorih delalskega podpornega društva (Via Molin piccolo št. 1.)

Rodoljuben dar. Nek Sokolaš, kateri v svojej skromnosti noče, da bi se objavilo njegovo ime, daroval je 20 gl. „Tržaškemu Sokolu“, 20 gl. tega društva dramatičnemu odseku in 10 gl. družbi sv. Cirila in Metoda. To je res lep Miklavžev dar, katerega je skromni rodoljub položil na narodni žrtvenik. Naj bi tudi drugi Slovenci, katere je Bog obdaroval z obilnim imetjem posnemali ta plemeniti vzgled. Slava vrlému narodnjaku!

V imenik odvetniške zbornice v Trstu se je sprejel dr. Mate Trinajstić kot odvetnik s sedežem v Buzetu. Živio!

Davkarskim kontrolorjem pri e. kr. finančjalnej direkciji v Trstu je imenovan g. D. Luciani.

Umrla je v četrtek v Gorici gospodičina Marija Pagliaruzzi, sestra pokojnega pesnika Krišana. Blag jej spomin!

Umrl je I. M. Ferluga, oče znanega rodoljuba in gostilničarja na Greti. Bil je pošten domačinec in zvest rodoljub. Lahka mu zemlja.

„Jour-Fix“ priredi svojim udom slovanska Čitalnica v Trstu v soboto dne 14. t. m. v svojih prostorih.

Ugodno zabavo napravi naše telovadno društvo „Sokol“ v nedeljo dne 15. t. m. v redutnej dvorani gledišča „Politeama Rossetti“. Kakor je uže znano, letošnje zabave tega društva so prav lepe in posebno važne, ker se vrli sokolov dramatični odsek veliko trudi, da slavno občinstvo razveseli in zabavlja, a pomagajo mu pri tem tamburaški zbor in pevci. — Dne 15. t. m. vršila se bode veselica po tem vspredu:

1. Jenko: Naprej, udara tamburaški zbor.
2. Alešovec: „Italijanski ne znajo“, burka v enem dejanju, za tržaške razmere preuredil g. Borovščakov.

O s o b e :

Koren, vaški župan gosp. Ivanov.
Rezica, njegova hči gđe T. Nadlišek.
Grlec pod imenom Bonino gosp. Zelen.
Robat, magistratni sluga gosp. Zirak.
Jože Košutov } vaščani gosp. Borovščakov.
Tone Ferluga } gosp. Negode.
Mile Skrljov } gosp. Zirak.
Foročnik gosp. Zolečan.
Občinski pot. gosp. A. Muha.

Godi se v vasi tržaške okolice.

3. Hrvatsko narodno „Kolo“, udara tamburaški zbor.

Prosta zabava in ples.

Ustopenina k tej zabavi je odmerjena: Za člane „Sokola“ 40 nvč., za celo obitelj 1 for. Za nečlane 60 novč., za celo obitelj 1 for. 50 nvč. — Začetek je točno ob 8. uri zvečer. — Prepričani smo, da se te zabave udeleži vsak narodnjak in prijatelj naših dramatičnih diletantov, kateri so uže večkrat pokazali, da jim sposobnosti in dobre volje ne pomanjkuje. Dolžnost je naša, da tako narodu koristno početje složno podpiramo. Na svidenje tedaj v nedeljo!

Za družbo sv. Cirila in Metoda v Trstu nabralo se je v Šklednju 1 gl. 46 kr.

Za Božičnico družbe sv. Cirila in Metoda darovala ju gospodičina Zinka Kastelec gold. 4.

Za podružnico družbe sv. Cirila in Metoda na Greti, oziroma za otroški vrt v Rojanu se je nabralo v pušici v krčmi „Pri društvu“ v Barkovljah v nedeljo 8. t. m. 1 gl. 93 kr. G. J. Breclj starešina v Barkovljah je daroval 40 kr. Srčna hvala!

Božičnica v Rojanu. Kakor je uže znano napravi se v Rojanu božičnica za otroke obiskavajuče tamošnji otroški vrt „družbe sv. Cirila in Metoda“. Ker se ne more letos od otročičev še pričakovati — da bi peli in deklamovali kako pesmico sklenil je odbor podružnice, da za letos opusti vabila in program. Čujemo pa, da bodo pri vsem tem nastopili otroci ter

deklamovali. Glavni namen tej božičnici je, da se obdarujejo ubožnejši otročiči z potrebno obleko. Božičnica se bode vršila v Rojanu na željo domačinov, kateri bodo v ta namen ozaljšali dotično dvorano.

Zaupnica (?) dr. Mahničju. Iz Semiča pišejo „Slov.“: „Duhovniki semiške dekanije so vsi brezizjemno podpisali zaupnico, katero je prečast. g. dekan A. Aleš poslal prečast. g. dr. Mahničju v Gorico. Gosp. je odgovoril g. dekanu sledeče: Srčna Vam hvala in vsem častitim gospodom, čestitanje, ki mi dohaja od vseh strani mile domovine, me močno veseli, ne radi moje osebe, ampak le zato, ker mi priča, da resnica čedalje bolj prodira in zmaguje“. Druge nesreče isti dan ni bilo.

Pevsko društvo „Adrija“ v Barkovljah ima svoj II. izvanredni občni zbor v krčmi „Pri društvu“ v nedeljo 15. t. m. ob 1 1/2 uri popoldne s sledečim dnevnim redom: 1. Nagovor predsednika. 2. Predrugečenje družtvenih pravil v smislu §§. 4. do 9. dot. drž. zak. 3. Posamezni predlogi in želje. 4. Slučajno vpisovanje pevcev in podpornih udov.

Pevsko društvo „Hajdrih“ na Proseku ima prihodnjo nedeljo, dne 15. t. m. svoj letošnji občni zbor v družtvenih prostorih.

Novolizvoljeni mestni zbor imel je v ponedeljek opoldne drugo javno sejo, kateri je predsedoval tudi starostni predsednik g. Bernardi. Vlado je zastopal namestniški sovetnik baron Conrad. Dr. Brunner je prebral zapisnik zadnje seje, koji se je potrdil. Na to prebere predsednik pismo dra. Feliksa Veneziana, kateri se zahvaljuje za svoj mandat radi nenadnih zametov nastalih po njegovej izvolitvi. Na predlog Moizesa Luzzatto se naloži predsedništvu izreči dr. Venezianu svoje sožalenje nad zgubo tako cenjene moči. M a u r o n e r, ki je bil voljen v drugej mestnej skupini in v drugem okraju v okolici naznanja pismeno, da se odpové poslaništvu v mestu ter sprejme mandat v okolici — quot praevindendum erat. Vsled teh dveh odpovedi naloži se predsedništvu, da razpiše dopolnilno volitev v drugej in četrtej mestnej skupini. Dr. Janovitz poroča v imenu verifikacijskega odseka o volitvah v mestu. Ker se ni uročila proti volitvam nikaka reklamacija, iste so veljavne ter se jednoglasno potrdé. Dr. D'Angeli poroča o volitvah v šestih okoličanskih volilnih okrajih. Tudi proti tem volitvam se ni uročil noben protest ter se je samo uničilo 16 glasovnic za I. Martelanca, na katerih ni bilo ime dobro zapisano. Tudi te izvolitve se jednoglasno potrdé. Predsednik naznanja, da bode prihodnja seja v četrtek pri kateri bode novi poslanci prisegli ter se izbere predsedništvo; na to se seja zaključí.

Iz Barkovelj se nam poroča, da so napravili pred časom tamkaj tovarno za „umetno maslo“. Tujci, lastniki te tovarne, in poznani barkovljanski mogočnik neso pač premislili kaj in koliko more enaka tovarna domačim ljudem škodovati. Pa vsaj naš kapovila bi menda najrajši videl, da se vsi „domači ščavi“ pogreznajo v zemljo. — Domače ljudstvo v Barkovljah pripoveduje, da je v omenjenej tovarni in zunaj nje nepopisljiv smrad, kaj bode pa še le po leti! — A to še ni vse. ostanke in dotično gnjilo smrdljivo vodo, snovi s katerih delajo to maslo izpuščajo pa v vaški potok. Uže davno tega, odkar se je otvorila ona tovarna ne morejo uboge domače ženske v onem potoku prati svojega perila. Vprašamo: Kdo povrne ubogim domačim ženskam uborni ta zaslužek, s katerim prežive čestokrat svojo družino? Razen tega je vsa voda popolnoma okužena; živina neče te vode niti pokusiti. — Župan ali Capovilla, kateri bi se moral potegniti za stvar, se za to nič ne zmeni. Slišimo, da so šli res nekateri domači ljudje k njemu pritožiti se. Vsaj na videž je ta človek obljubil, da se bode za stvar potegnil in minole dni je prišla dotična komisija, da preišče stvar.

Nekoliko dni prej pospravili so vse in očistili ter oprali po onej tovarni; dotične stroje kateri neso delali cela dva dni ter ndarili so šele malo trenutkov pred, nego je prišla komisija. O tem je bilo slišati po vasi šepetanje: Kako je li mogel lastnik tovarne zvedeti, da pride tje komisija, ker se je na to pripravil. Šepetajo si pa tudi in v gibanju ljudje: „Kdo je mogel pa lastniku tovarne povedati in ga opozoriti nato? — Velečastiti gosp. župnik barkovljanski, kateri se kaže res kot pravi pastir med svojimi ovčicami, žel je na mesto, da se o stvari prepriča. Hodečemu pa ob strmej pečini in pregledujočemu vodo v potoku, zdrsnolo se mu je, in padel je v potok med kamenje. Veleč. g. župnik se je precej hudo ranil na glavi, in na roki. In sicer tako, da ni mogel nekoliko dni niti darovati svete maše! Zgodila bi se tudi kmalu strašna nesreča — in kdo bi bil temu kriv? Mi objavljamo to, ker se nam je domače ljudstvo samo o tem pritoževalo, opominjamo pa dotične oblasti, da stvar preiščejo, drugače se vtegne ljudstvo še upreti lastništvu omenjene tovarne. Upamo, da ne bo ta naša opomnja zaman, in časi so vendar sedaj, ko je treba pomisliti, da je „Vox populi vox Dei“.

Veselo gibanje v narodnem smislu se opazuje sedaj v tržaški okolici, kjer uže dolgo sém delujejo razna pevska društva. Zadnji čas sta oživela tudi okraja ki sta mestu najbližja namreč: Rojan in Skedenj. V prvem kraju se je ustanovilo pevsko društvo „Zarja“ in slov. otroški vrt, v drugem pa vrla „Vesela“. Zadnja priredi svojo veselico dne 5. pr. m. v Skedenju. Kakor slišimo, priredi v tem predpustu domačo veselico tudi „Zarja“. Skupno pa „Adrija“, „Zarja“ in „Vesela“ priredé veliko veselico v gledališču Fenice dne 18. januarja prih. leta, koja obeta biti kaj velikanskega. Slava vrlim okoličanom!

V Podragi se je dne 27. m. m. ustanovila orožniška postaja; ministerstvo je dovolilo tudi samostojno župnijo v Podragi. Valed tega je, kakor poroča „Soča“, okolu osemdeset družin preklicalo svoje podpise za pravoslavje. Znana zadeva, ki je bila povod tolikim rekriminacijam in strastnim napadom dr. Mahnič na slovensko posvetno razumništvo se bode tedaj mirno končala in upati je, da Podražani zopet pristopijo h katoliškej veri „ker so dosegli, česar so želeli“ („Soča“). Po tem takim neso dosledno bili uzrok slovenski „liberalci in panslavisti“, da so Podražani izrekli, da se odpovejo katoličanstvu ampak uzroka nam je iskati — po izreku „Soča“ — v tem, da se jim ni spolnila neka želja! Dr. Mahnič daje čestokrat tudi samemu sebi klofuto.

Sedem za šest — tako znajo računati privrženci „ex Garibaldinea“ Mauronerja. Nek krčmar iz Rocola poznan kot strasten pristaš Mauronerjev je kupil nekje v okolici 6 tramov ter jih tudi plačal. Ko je pa bilo treba trame naložiti na voz in odpeljati, ker ni bilo gospodarja zraven, naloži poštenjakovič mesto šest — sedem tramov ter jih meni nič tebi nič odpelje. Z enacimi „zmikavci“ ni bilo pač težko Mauronerju prodreti v zadnjih volitvah!

Indipendente bridko obžaluje odpoved dr. Veneziana dež. poslaništvu ter pravi, da je to težek udarec za progressovo stranko in žalostno znamenje časa!

Višjo skušnjo iz carinarstva bodo morali položiti carinski uradniki, ki hočejo iz 10. dijetnega razreda stopiti v 9. razred po zaukazu finančnega ministerstva od 25. oktobra t. l.

Novi goldinarji se ne bodo vzeli več iz prometa, kakor se je začetkoma mislilo. V dotični izdelovalnici bankovcev na Dunaju napravili so več poskusov, kako je mogoče ponarediti razen papirnat denar. Papirnat denar se je tako natančno posnel z fotografijami, da ga je bilo težko razločiti od pravega. Slednjič so namislili

izdelavati bankovec iz prpirja prepreženega s tankimi žilicami, kakoršni so denašnji goldinarji, koje je uprav radi tega nemo-goče ponarediti, čeprav menjavajo nekoli-ko barvo.

„Matica Slovenska“ začne te dni razpošiljati knjige za l. 1889 tri na številu: Letopis, Dušeslovje in Erjavčevih zbranih spisov II. zvezek.

„Ljubljanski Zvon“ prinaša v 12. zvezku naslednjo vsebino: 1. Funtek: Bolnikova molitev. — 2. Fr. Erjavec: Božični večer na Kranjskem. — 3. Dr. M. Murko: V provinciji na Ruskem. Potopis. (Konec.) — 4. L.-j.: Na grobu nádej 10, 11, 12. — 5. Dr. Ivan Tavčar: Grajski pisár. Zgodovinska podoba. (Konec.) — 6. Jos. Cim-perman: Satura 11, 12. — 7. S. Rutar: Národne pesmi koroških Slovencev. — 8. Janko Keršnik: „Rošlin in Vrjanko“. Povest. (Konec.) — 9. Književna poročila: XIX. A. Trstenjak: Strije Tomova keča. — P. Ladislav: Še nekoliko opazk k Janežič-Sketovi „Slovenski slovnici“. (Konec) — 10. Listek: „Matica Slovenska“. — Erjavčev nagrobni spomenik v Gorici. — Kopitarjevo pismo. — Nova pesmarica. — Teoretično praktična klavirska šola. — Muzejsko društvo. — Martin Matej †. — Letterature slave. — Poljska literatura. — Perchtenglaube bei den Slovenen.

„Brusa“ izšla je 23. številka z ravno-vrstno vsebino in lepimi podobami. V tej številki nahaja se tudi vabilo na naročbo na „Brusa“ II. tečaj.

Delfina videli so predvečeranjem v morju prav blizu obrežja premetavati se po vodi. Zbralo se je mnogo občinstva, da gleda redko pomorsko zver. Ribiči so ga vse jutro lovili ali prebrisani delfin jim je pokazal — figo.

Čuden dogodek. Neka ženska dala je drugej ženski, koje je slučajno srečala na cesti, truzico ter jej rekla naj jo nese v mrtvašnico poleg stolne cerkve ter jo iz-roči čuvaju. Zadnja res vzame trugo ter jo nese na omenjen kraj. Čuvaj vzemí jo v roke gleda kje so dotični papirji in ker v truzici družega ni bilo nego mrtvo telesca novorojenega deteta, pelje žensko na policijo. Tu je ženica povedala, kdo jej je mrtvega otroka izročil rekoč, da jej je imenovana ženska dala za trud tudi 10 kr. Ta najvina ženska zove se Neža Vičič ali brezsrčneje materi, ki je morda nedolžno dete sama umorila, ni policija še na sledu.

Nesrečni bariton je pač oni Ivan Valle, ki je nekđaj peval v glavnih itali-janskih gledališčih ter bil splošno občudovan. Udal se je tako pijači, da ga mestni re-darji zdaj pa zdaj poberejo pijanega na ulici ter prenesejo v zapor.

Utonjenca našli so včeraj v morju poleg palače Carcioti. Mrtveca so prenesli v mrtvašnico k sv. Justu. Zove se J. Zigon iz Renč.

Listnica upravnistva.

Gosp. Fr. K. na Reki. Plačano za t. l. — Gosp. J. K. v O. Izročili za E še 1 gl. za t. l. Na zdar! — Gosp. I. P. Štetna. Vse v redu. Oprostite! — Gosp. I. R. Perneg. Plačano za t. l.

Dunajska borsca

10. decembra.	
Enotni drž. dolg v bankovcih	— — gld 85.85
„ „ v srebru	— — „ 86.45
Zlata renta	— — „ 107.85
5% avstrijska renta	— — „ 100.80
Delnice narodne banke	— — „ 921.—
Kreditne delnice	— — „ 317.50
London 10 lir sterlin	— — „ 117.75
Francoski napoleoniori	— — „ 9.35
C. kr. cekini	— — „ 5.61
Nemške marke	— — „ 57 77/2

Javna zahvala.

Podpisani odbor izreka tem potom svojo najtoplejšo zahvalo onemu vrlému Sokolašu, ki je poklonil 20 gld. „Sokolu“, 20 gld. njega dramatičnemu odseku, da jo vporabita v društvene svrhe.

Hvalo, tisočero hvalo milemu rodo-ljubu na plemenitem daru.

Na zdravje!

V Trstu dne 9. decembra 1889.

ODBOR.

Zahvala

Podpisano načelnistvo izpolnjuje svojo preprijetno dolžnost zahvaljujoč se neime-novanemu rodoljubu na družbi sv. Cirila in Metoda podarjenej svoti desetih gl. Bodi Vam stokrat hvala. Da bi našli mnogo posnemovalcev, naša stvar pa mnogo takih prijateljev in podpornikov.

V Trstu dne 9. decembra 1889.

Načelnistvo podružnice družbe sv. Cirila in Metoda.

Javna zahvala.

Presrečno hvalo izrekamo po tem potu vsem, kateri so se o priliki naše rodbinske nesreče nas spemnil. Posebno se pa zahvaljujemo onim, kateri so smrtne ostanke našega ljubega in nepozabljivega soproga odnosno očeta gospoda

IVANA MARIJA FERLUGO

do hladnega groba spremljali in z dru-gim pokazali spoštovanje do ranjcega. Še enkrat presrečna hvala.

Greta pri Trstu 11. decembra 1889.

Rodbina Ferluga.

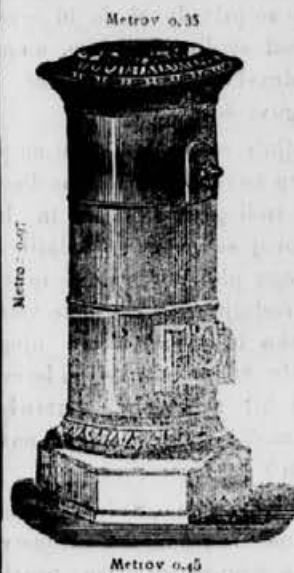
Podpisani naznanja slavnemu občinstvu, da je odprl v ulici **Campanile št. 3**, blizu pravoslavne cerkve

Mesnico.

Zagotavlja, da seče zdravo in dobro meso po jako ugodnih cenah.

Trst, 10. decembra 1889.

Ivan Tosti.

Varčljive peči

prenosljive Artusov sistem

DOBRE ZA VSAKOVRSNO KURJAVO

Te peči cilindrične zunaj narejene odjeklenih plošč, s pokrivalom, vrticami in podlago od kovanega železa, znotraj se pa nahaja v njih cilindri visok kakor peč sama, zasiven, narejen iz trdne tvarine v debelosti, 55 milimetrov; ako se jih vgraje z zažiganim kurjavo, razširjajo po sobi od 18—20 stopinj toplote. Za peč št. 1. ako se rabi kako oglje ali drva, upotrebi se od 12—15 soldov za vsačih 10 ur neprenehalnega ognja. Za peč št. 2. trošek je od 20—25 sol. za enakod obo. 5—2

Cene tem pečem:

1 peč po pril. podobi s posebnim podnožjem št. 1 f. 12.50 1 peč enake podobe ali nekoliko večja in pripravna za ogrevanje večjih sob f. 17.— Za vsak meter linearne cevi f. —.80 Za vsak komolec potreben f. —.40. Za ključ f. —.40. Za robčasto pripravo pri podnožju f. —.60.

Vse blago se pošilja v notranje dežele prosto daca z domačo boleta. Tvorcnica in zaloga v delalnici podpisanega

IVAN-A ARTUSA

ključarskega mojstra TRST — ulica Corso št. 43. (Monte verde) — TRST.

Colnine prosto.

Stalne cene

Zaloga pohištva iz Dunajske tovarne Ignacij Kron

TRST, ulica al Teatro št. 3. bila je vnovič preskrbljena s popolnimi opravami za spalnice in jedilne sobe, lastni izdelki, v najnovejšem slogu in prodaje proti popolnem poročstvu za kakovost in po neizmerno nizkih cenah.

pristoja tudi / 1 pohištvo za spalnico, staro-nem. slogu iz svitlo orehonine gl. 255 bogato družine / 1 „ „ baroko „ „ „ 285 narez- / 1 „ „ za jed. sobo, „ „ „ 380 ljano

V zalogi se dobiva zmirom tudi mnogo prostornega pohištva, ali trdno delanega in po jako nizkej ceni.

Radi pomanjkanja prostora, zaloga železnega pohištva se je izdatno skrčila in do nove razpologe, se bode prodajalo po tovarniških cenah.

Ceniki se na zahtevanje pošiljajo po deželi franco in brezplačno.

La Filiale della Banca Union TRIESTE

s' occupa di tutte le operazioni di Banca e Cambio-Valute.

a) Accetta versamenti in Conto corrente, abbonando

PER BANCONOTE:	PER NAPOLEONI:
3 ³ / ₄ % c. preav di 5 g ni	2 ³ / ₄ % c. preav di 20 g ni
3 ³ / ₄ % „ „ „ 12 „	3 „ „ „ 40 „
3 ³ / ₄ % „ 4 mesi fisso	3 ¹ / ₂ % „ „ 3 mesi
3 ³ / ₄ % „ 6 „ „	3 ¹ / ₂ % „ „ 6 „
4 ⁰ / ₁₀ % „ 8 „ „	

Le lettere di versamento in circolazione godranno del nuovo tasso d'interesse a datore dal 21 e 28 corr. a seconda del relativo preavviso.

In Banco giro abbonando il 2³/₄% interesse annuo sino a qualunque somma; prelevazioni sino a f. 20,000, a vista verso chèque; Importi maggiori preavviso avanti la Borsa. — Conferma dei versamenti in apposito libretto.

Conteggia per tutti i versamenti fatti a qualsiasi ora d'ufficio la valuta del medesimo giorno.

Assume per propri correntisti l'incasso di conti di piazza, di cambiali per Trieste, Vienna, Budapest ed altre principali città, rilascia loro assegni per queste piazze, ed accorda loro la facoltà di domiciliare effetti presso la sua cassa franco d'ogni spesa per essi.

b) Sincarica dell'acquisto e della vendita di effetti pubblici, valute e divise, nonchè dell'incasso di assegni, cambiali o coupons, verso 1¹/₈% di provvigione.

c) Accordi ai propri committenti la facoltà di depositare effetti di qualsiasi specie, e ne cura gratis l'incasso dei coupons alla scadenza.

d) Vende le Lettere di pegno 4¹/₂% e 5⁰/₁₀% della Banca Commerciale Ungherese di Pest e le lettere di pegno 4⁰/₁₀% dell' i. r. priv. Banca Ipotecaria austriaca di Vienna. 23—24 Trieste, 16 Novembre 1888.

Riunione Adriatica di Sicurtà v Trstu.

Zavaruje proti požarom, provozu po suhem, rekah in morju, proti toči, na življenje v vsih kombinacijah

Glavnica in reserva društva dne 31. decembra 1883	gld 3,330,000
Reservni fond od dobičkov	505,622 02
Posebna reserva dobičkov od zavarovanja na življenje	150,000—
Reservni fond za poljetje na premikanja vrednostnih efektov	161,500—
Premijsna reserva vseh oddelkov	7,342,780 38
Reserva za škode	267,601—

24—23 V portfelju:

Premije, ki se imajo potirjati v prihodnjih letih
 16,354,118 57 |

Skupni znesek v h škod plačanih od l. 1838 do 1883 gld 111,949,847 05

Urad ravnateljstva:

Via Valdirivo, št. 2 (v lastnej hiši)